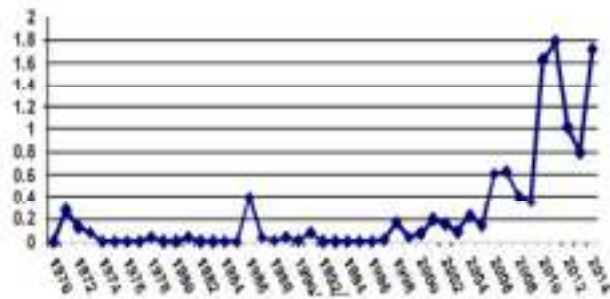

ლეპტოსპიროზის პრობლემა საქართველოში

ოსსუ, ინფექციურ სნეულებათა დეპარტამენტი

ლეპტოსპიროზი ერთ-ერთი ყველაზე გავრცელებული ზოონოზური ინფექციური დაავადებაა მსოფლიოში. განსაკუთრებით მაღალია ავადობის დონე ტროპიკული და სუბტროპიკული ჰავის მქონე ქვეყნებში. ენდემურ ტერიტორიებზე ავადობის საშუალო მაჩვენებელი 100 ათას მოსახლეზე 5-ის ტოლია, ხოლო რისკის ჯგუფებში, ეპიდემიოტიპების დროს, მაჩვენებელმა 100-საც კი შეიძლება მიაღწიოს (2). შედარებით ნაკლებადაა გავრცელებული ეს ინფექცია ევროპაში: 2010 წელს ევროპის 27 ქვეყანაში დაავადების მხოლოდ 583 შემთხვევა აღირიცხა და მაჩვენებელი 0,13%-ის ტოლი იყო (3,4). თუმცა, ზოგჯერ, ამ ქვეყნებშიც ინფექცია საკმაოდ ფართოდ ვრცელდება. მაგალითად, იმავე წელს, რუმინეთში დაავადების 181 შემთხვევა გამოვლინდა. ლეპტოსპიროზის გამომწვევია *L. interrogans*, რომლის 250-ზე მეტი სეროვარია ამჟამად ცნობილი და რომლებიც 23 სეროლოგიურ ჯგუფშია გაერთიანებული. თითოეული სეროვარის და სეროტიპის რეზერვუარია გარკვეული ცხოველი. სხვადასხვა ქვეყანაში ლეპტოსპირების სხვადასხვა სეროტიპია გავრცელებული. უფრო მეტიც, დროის საკმაოდ მოკლე მონაკვეთში შეიძლება მნიშვნელოვნად შეიცვალოს ლეპტოსპიროზის ეტიოლოგიური სტრუქტურა (2). აქედან გამომდინარე, 21-ე საუკუნეში ლეპტოსპიროზის ეტიოლოგიური სტრუქტურა განიცდის ცვლილებებს. მე-20 საუკუნეში გავრცელებული იყო *L. autumnalis*, *L. mankarso*, *L. wolffii* და სხვა. გარდა ამისა, დიდი მნიშვნელობა ენიჭებოდა ლეპტოსპიროზს ძალღებში, მათ მიიჩნევენ ძირითად *L. canicola*-ს მასპინძელებად (5).

საქართველოში ლეპტოსპიროზის შემთხვევების აღრიცხვა დაიწყო 1950-იან წლებში. მაგრამ 2005 წლამდე ლეპტოსპიროზის შემთხვევების სიხშირე არ იპყრობდა ყურადღებას. ხოლო 2006 წლიდან შეიმჩნევა დაავადების შემთხვევათა მკვეთრი ზრდა. ყველაზე მაღალ სიდიდეს ინციდენტობის მაჩვენებელმა მიაღწია 2011 წელს და შეადგინა 1,81-ს 100 000 მოსახლეზე (1).

სურათი 1. ლეპტოსპიროზით ინციდენტობის მაჩვენებელი საქართველოში 1970-2014 წლებში

კლინიკური მანიფესტაცია ადამიანებში მრავალფეროვანია და ვარირებს სუბკლინიკური მიმდინარეობიდან, პოლიორგანული დაზიანებებითა და ლეტალობის მაღარი სიხშირით დამახასიათებელი მძიმე მიმდინარეობამდე.

ზემოთ აღნიშნულის გათვალისწინებით, კვლევის მიზანს წარმოადგენდა ლეპტოსპიროზის შემთხვევების კლინიკურ-ეპიდემიოლოგიური თავისებურებების გამოვლენა საქართველოში.

ინფექციური პათოლოგიის, შიდსისა და კლინიკური იმუნოლოგიის ცენტრში, 2013-2015 წწ-ში, დადასტურებული ლეპტოსპიროზის დიაგნოზით სტაციონარული მკურნალობა უტარდებოდა 56 პაციენტს. მათ შორის 44 მამაკაცს (78,6%) და 12 ქალს (21,4%). პაციენტების ასაკი შეადგენდა 15-75 წელს. პაციენტთა უმეტესობა (36 შემთხვევა - 64,3%) რეგიონებიდან იყო, ხოლო 20 (35,7%) თბილისელი. დიაგნოზი ეფუძნებოდა ლაბორატორიულ და კლინიკურ მონაცემებს. ყველა შემთხვევაში სეროლოგიური კვლევის შედეგი (*Leptospira* IgM) იყო დადებითი. ემთხვევათა უმეტესობა (48 შემთხვევა - 85,7%) იყო მსუბუქი და საშუალო სიმძიმის, ხოლო 8 შემთხვევა (14,3%) – მძიმე, აქედან 2 შემთხვევა (3,5%) ლეტალურად დამთავრდა.

რაც შეეხება ეპიდემიოლოგიურ მონაცემებს, მხოლოდ 5 შემთხვევაში (8,9%) დადგინდა ტბასა თუ სხვა წყალსატევებში ბანაობის ფაქტი, დანარჩენ 51 შემთხვევაში (91,1%) ინფიცირების მიზეზების დადგენა ვერ მოხერხდა.

რაც შეეხება კლინიკურ ნიშნებს: უნდა აღინიშნოს, რომ თითქმის ყველა პაციენტი ჰოსპიტალიზებულ იქნა დაავადების დაწყებიდან დაახლოებით 1 კვირის განმავლობაში (ზოგჯერ უფრო გვიანაც კი). დაავადების დასაწყისი ყველა შემთხვევაში იყო მწვავე, შემცივნებაცხელებით. თავის ტკივილი, ზოგადი სისუსტე, ადინამია, სახსრებისა და კუნთების ტკივილი, გულისრევა-ღებინება და ნაწლავთა დისფუნქცია სხვადასხვა ინტენსივობით გამოვლინდა ასევე ყველა შემთხვევაში.

სიყვითლე გამოვლინდა 25 შემთხვევაში (44,6%), ხოლო 31 შემთხვევაში (55,4%) ლეპტოსპიროზი მიმდინარეობდა სიყვითლის გარეშე. სიყვითლით მიმდინარე დაავადების დროს ყველა პაციენტს აღენიშნებოდა ბილირუბინის დონის მატება (პირდაპირი ბილირუბინის ხარჯზე), ხოლო სიყვითლის გარეშე მიმდინარე ლეპტოსპიროზის დროს 10 პაციენტს (28,6%) გამოუვლინდა ბილირუბინის დონის მომატება. პაციენტთა უმეტესობას (45 შემთხვევა -80,3%) აღენიშნებოდა ALT, AST- -ის კონცენტრაციის მომატება.

პოლიმორფული გამონაყარი განვითარდა 8 შემთხვევაში (14,3%). 16 შემთხვევაში (28,6%) პაციენტებს აღენიშნებოდათ შარდის გამუქება, ხოლო 13 შემთხვევაში (23,2%) იყო ოლიგოანურიის სურათი. 27 პაციენტს (48,2%) აღენიშნებოდა შარდოვანასა და კრეატინინის დონის მომატება.

პაციენტთა დიდ უმრავლესობას აღენიშნებოდა ედემის აჩქარება, CRP – იყო მომატებული. ხშირ შემთხვევაში შეინიშნებოდა ლეიკოციტებისა და ჩხირბირთვიანი ნეიტროფილების მომატება.

3 შემთხვევაში (5,3%) ადგილი ჰქონდა სისხლდენას ცხვირიდან, ღრძილებიდან და ღებინებას სისხლიანი მასებით.

2 შემთხვევაში (3,6%) პაციენტებს დაუდგინდათ პნევმონია და შემდგომში საჭირო გახდა მართვითი სუნთქვა, ხოლო 2 შემთხვევაში (3,6%) ადგილი ჰქონდა მენინგეალური სინდრომის განვითარებას (კეფის კუნთების რიგიდობა, კერერის ნიშანი და სხვ.).

ამრიგად, მიღებული შედეგების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ მამრობითი სქესის პირები უფრო ხშირად ხდებიან ავად ლეპტოსპიროზით, ვიდრე ქალები. გარდა ამისა, მკვეთრად მოიმატა ლეპტოსპიროზის შემთხვევების სიხშირემ ქალაქში (20 შემთხვევა). წარსულში ლეპტოსპიროზი ძირითადად ასოცირებული იყო სოფელთან და/ან წყალსატევებში ბანაობასთან, ხოლო ამჟამად იგი თითქმის იგივე სიხშირით გვხვდება ქალაქშიც. სავარაუდოდ, ამასთანავე დაკავშირებული ის ფაქტიც, რომ ინფიცირების მიზეზის დადგენა ხშირ შემთხვევაში ვერ ხერხდება. ყურადღებას იპყრობს ისიც, რომ ჰოსპიტალიზაცია ძირითადად დაავადების მე-5-6-7 დღეს ხდებოდა, შესაბამისად, მეტი იყო გართულებების განვითარების ალბათობა, ვითარდებოდა პოლიორგანული დაზიანება. ზიანდებოდა ისეთი ორგანოები, როგორებიცაა: თირკმელები, ღვიძლი, ცნს და სხვ. თუმცა, მძიმე შემთხვევების (მათ შორის ლეტალური) გარჩევამ გვიჩვენა, რომ დაავადება თავიდანვე მიმდინარეობდა მძიმედ, შემდგომში პოლიორგანული უკმარისობის განვითარებით, რაც ლეტალური გამოსავლის მიზეზი ხდებოდა.

სტატიების ილუსტრაციების ელექტრონული ფორმით მოძიება შესაძლებელია საინფორმაციო - საგამომცემლო სამსახურში

ლიტერატურა:

1. Mamuchishvili N, Kuchuloria T, Mchedlishvili I, Imnadze P, Mirzashvili D. ETHIOLOGY OF LEPTOSPIROSIS IN GEORGIA, Georgian Med News. 2015 Jul-Aug; (244-245):106-10
2. Epidemiology Bulletin, National Center for Disease Control and Public Health, Ministry of Labour, Health And Social Affairs of Georgia, 2016/Vol.20 N2
3. Federico Costa, José E. Hagan, Juan Calcagno, Michael Kane, Paul Torgerson, Martha S. Martinez-Silveir, Calaudia Stein, Bernadette Abela-Ridder, Global Morbidity and Mortality of Leptospirosis, PLoS Negl Trop Dis. 2015 Sep; 9
4. Paul R. Torgerson, José E. Hagan, Federico Costa, Juan Calcagno, Michael Kane, Martha S. Martinez-Silveira, Marga G. A. Goris, Claudia Stein, Albert I. Ko., Bernadette Abela-Ridder Global Burden of Leptospirosis: Estimated in Terms of Disability Adjusted Life Years. Published: October 2, 2015, <http://dx.doi.org/10.1371/journal.pntd.0004122>
5. Ridalva D. M. Felzemburgh, Guilherme S. Ribeiro, Federico Costa, Renato B. Reis, José E. Hagan, Astrid X. T. O. Melendez, Deborah Fraga, Francisco S. Santana, Sharif Mohr, Balbino L. dos Santos, Adriano Q. Silva, Andréia C.

Santos, Romy R. Ravines, Albert I. Ko, Prospective Study of Leptospirosis Transmission in an Urban Slum Community: Role of Poor Environment in Repeated Exposures to the *Leptospira* Agent Published: May 29, 2014, <http://dx.doi.org/10.1371/journal.pntd.0002927>

Vashakidze E., Megrelishvili T., Mikadze I., Pachkoria E., Kipiani N.

PROBLEM OF LEPTOSPIROSIS IN GEORGIA

TSMU, DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES

Leptospirosis is considered one of the most common zoonotic diseases globally and now is identified as one of the emerging infectious diseases.

In 2013-2015 we studied 56 hospitalized patients with leptospirosis. The research was conducted at the Center of Infectious Diseases, Aids and Clinical Immunology Center; Patients were diagnosed based on serological tests. In every case leptospira IgM was positive. Lethality is 3.5 %.

Among 56 hospitalized patients with diagnose of leptospirosis, 44 (78.6 %) patients were male, 12 (21.4 %) patients were female, cases are reported among age group of 15-75. 36 patients (64.3 %) were rural residents; 20 cases (35.7 %) were urban residents. According to our study, disease is almost equally spread in rural and urban residents, delayed hospitalization is the main factor of developing severe form of leptospirosis. However, analysis of severe cases showed that onset of disease was initially severe, with developing multi organ failure, which caused lethality.